

Yeşaya, yirmi sekizinci bölüm

- I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)
- II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)
- III. Efraim ve Yahuda'yla ilgili uyarıcı önbildiriler (28-35)
 - A. Samiriye'ye uygulanan sıkıdüzen Yahuda için de bir uyarı oldu (28).
 1. Samiriye Asur tarafından çiğnenecekti (28:1-4).
 2. Tanrı, artakalanlar için yücelik tacı olacaktı (28:5-6).
 3. Artakalanların (Yahuda'nın) önderleri bile, Tanrı Sözü'yle alay ediyor, öğretiye aldırış etmiyordu (28:7-10).
 4. Reddedilen ruhsal ilkelerin bildirilmesi yine de sürecekti (28:11-13).
 5. Önderler Tanrı'nın yargılarıyla alay ediyordu (28:14-15).
 6. Her öğretinin, her antlaşmanın, her yargının nitelikleri denenmiş köşe taşıyla karşılaştırılarak ortaya çıkarılacaktı (28:16).
 7. Aldırış etmedikleri yargı, başlarına gelecekti (28:17-22).
 8. Tanrı'nın yargıları her bir kişinin kendi özyapısına göre uygulanacaktı (28:23-29).

28:1 Bu bölümün bildirildiği zaman, Kral Hizkiya'nın egemenliğinin altıncı yılıdır. İlk, günahları yüzünden 'Samiriye'nin 'Asur'un eline verileceği duyuruldu. Bu peygamberlik, aynı günahları işleyen Yahuda'ya bir uyarı olarak bildirildi (8:4,6-8).

Efraim sarhoşları: Kutsal Yazı sarhoşluğun Tanrı önünde iğrenç olduğunu açıklar. O'nunla yakın bir ilişkide bulunmak isteyenler arasında bu davranış hoş görülmez ve yargısız bırakılmaz (Tesniye 21:20,21; Süleyman'ın Meselleri 23:21; 1. Korintliler 5:11; 6:10). İnsan şarabı yutarken, şarap da insanı yutar -- içilen miktar ve sıklık oranında kişi malını, mülkünü, özyapısını, saygınlığını ve sahip olduğu olanakları yitirir.

İçkinin kötülüğünün, içkinin kendisinde bulunduğu sanılır; ama böyle düşünülerek önemli bir gerçek göz ardı edilir. İçki kişinin zayıf iradesini, kendini denetleme gücünün noksanlığını gösterir. İçkinin tehlikesi nedir? «İçki gürültücüdür» (Süleyman'ın Meselleri 20:1). İçki doğal sınırı aşan bir heyecan oluşturur. Kişinin eğilimlerine göre bu heyecan ya aptallıkta ya da zorbalıkta sonuçlanabilir. İçki içen kişi, doğal olmayan bir davranışta bulunmak tehlikesindedir.

1. İçkinin doğal olmayan etkisi:

Her insan yeteneklerini Tanrı'nın kutsallığına yaraşır bir biçimde var gücüyle geliştirmekten sorumludur. Ne var ki, hiçbir zaman doğal sınırları geçecek ya da kendi denetimi dışında çıkacak biçimde yeteneğini dizginsiz bırakmamalı. Herhangi bir alanda bir kişi kendini denetleyemeyerek yeteneğinin tutsağı olduysa, Tanrı'nın tasarladığı gibi bir yetişkin insan sayılmaz. Yabancı bir güç iradesini yöneltmektedir. Örneğin:

- İçkinin beden üzerinde doğadışı bir etkisi vardır. Kişinin bedensel durumuyla ahlaksal ölçütleri arasındaki yakın ilişki unutulmamalıdır.
- Özellikle doğruluk dışı istekleri kışkırtmakla içkinin ahlak üzerinde doğadışı bir etkisi vardır. Kişi içkinin etkisinde değilken yanlış bildiği şeylere «Hayır» diyebilecek durumdadır, ama sarhoşken kendini frenlemeye gereksinim duymaz. Davranışları tehlikeli ve utandırıcı olur.
- İçkinin, içen kişinin ailesi ve çevresi üzerinde yıpratıcı bir etkisi vardır.

2. Gereksizliği:

İçki bedenin beslenmesi için gerekli olmayan bir maddedir. Tanrı'yı hoşnut eden erdemlerin hiç birini sağlamaz.

Sarhoşluk, kişiyi denetimsiz bırakarak onu sarhoşluktan çok daha ağır ve zarar verici suçlara sürükleyebilir. Kişi sarhoşken suç işlerse, mahkemede sarhoşluk hafifletici bir neden olarak gösterilir. Eski Yunan filozofu Aristo bu düşünceyi doğru bulmuyordu. Tam tersine, kişi sarhoşken bir suç işlediyse, cezasının iki kat ağırlaştırılmasını istiyordu (Aristo, Eth.Nic., cilt iii, sayfa 5, The Pulpit Commentary, sayfa 452'de aktarılmış olan nota göre).

İsraililer hem şarap hem gurur sarhoşuydu (Amos 4:1; 6:1,6,13). Tiglat-pileser ve Şalmaneser'in saldırmaları gibi bir tehlike karşısında İsraililer daha çok içki ve eğlenceye daldılar. Yeni müzik aletleri bile yapıyorlardı (Amos 6:4,5). Tüm siyasal belirtiler yargının kapıda olduğunu gösterirken, güvenlik içinde buldukları ileri sürerek sarhoşça inat ediyorlardı. İnsan karşıladığı zorlukları bilgelikle yenmek için Tanrı'nın ona emanet ettiği zihnin tüm kavrama gücünü kullanmaya çağırılır. Algılama yeteneklerini içkiyle uyuşturursa, gözü bağlı olarak belanın kucağına atlar. Böyle bir tavırsa, mantık dışıdır.

gurur tacı: Gurur tacı iki türlü anlaşılabilir:

1. 'Efraim'in (İsrail'in) bir tepe üzerinde kurulu başkenti Samiriye, onun tacı idi.
2. İsraililer'in kendilerinden hoşnut olma ve kendi kendilerini öven tutumları da anlatılmak istenebilir.

toprağı yağlı deresinin başında: «Efraim», «çift meyve» ya da «verimlilik» anlamına gelir. Onun toprağı çok verimli («yağlı») idi; bol ürün veren vadileri vardı (28:1,4; Tesniye 33:13-16). Bu yağlı vadilerin başı, tepede bulunan Samiriye'ydi.

şarapla vurulmuş adamlar: (5:11,22; 28:7,8; Amos 4:1; 6:1,6). Efraimliler Tanrı'nın emanet ettiği verimli bölgenin ürününü ne denli kötü kullandılar! Şarapla doğruluk dışı isteklerini doyuruyor, Tanrı'yla alay ediyorlardı. Verdiği bolluk için Tanrı'yı yüceltecekleri yerde kendilerini övüyorlardı. Övgü taşları giyecekleri yerde gurur taşlarını taktılar.

başında övüldüğü ... çiçek: İçki içerken çiçeklerden örülmüş bir başlık takmak gelenektir. Efraim'in düşüşü yakın olduğu için ([İ.Ö.721] 2. Krallar 17:6,24) çiçeklerin güzelliğinin solmuş olduğu bildirilir.

Güzelliğinin çiçeği, Samiriyeliler'in mutluluklarına kaynak olan aşırı gösterişleriydi: Kışlık ve yazlık evleri (Amos 3:15); fildişi evleri (1. Krallar 22:39; Amos 3:15); bahçeler, bağlar (Amos 4:9); yontulmuş taştan evler (Amos 5:11); şarapla dolu taşlar (Amos 6:6); güzel merhemler (Amos 6:6).

28:2 Rab'bin kuvvetli ve zorlu bir adamı: Asur (10:5). Dehşet uyandıran, yıkıma uğratan Asur orduları, üç benzetmeyle anlatılır:

1. Dolu fırtınası (Mezmun 105:32; Hezekiel 13:13; 38:22; Vahiy 8:7; 11:19),
2. Harap eden kasırga,
3. Taşkın büyük suların fırtınası.

Savaş her çağda korkunç bir yıkım nedenidir, ama eski günlerde Asur gibi baskı ve işkencede sınır tanımayan bir düşman, akıl almaz bir kıyım kaynağıydı. Kent köy ateşe verilir, ağaçlar ve tarlanın ürünleri gereksiz yere bozulur, saldırılarda binlerce kişi öldürülür, yağmada yüzlerce insan acımasızca katledilir ve on binlerce kişi perişan bir durumda köle olarak götürülürdü.

şiddetle yere çalar: Asur, Efraim'i ve tacını ansızın toprağa çarpacaktı (28:3; 2. Krallar 17:3-6). Birden bire mahvoluşunun nedeni, Tanrı'ya karşı sürekli saygısızlık yapmakla ilgilidir.

28:3 gurur tacı: Asur orduları, yendikleri ulusları ayakları altında çiğnerdi. Samiriye'nin de ayrıcalığı olmayacaktı (28:1). Asur aynı zamanda İsraililer'in kendi kendilerini öven tavrını da ezecekti.

28:4 ilk yetişen incir: İncirler çoğunlukla Ağustos ayında pazarlarda görünür. Bundan önce olgunlaşmış incirler çok nefis sayılırdı (Yeremya 24:2; Hoşea 9:10; Mika 7:1). Yalnız mevsiminden önce olgunlaştıkları için genellikle küçük olur, bir lokmada biterlerdi. Efraim'in de şanı böyleydi. Çok kısa bir zaman için tatlı gelecekti, ama aslında dayanıksız bir saçmalıktı.

eline geçince hemen yutar: «Eline geçince hemen yutar» tümcesi, Asur kralı Şalmaneser'in Samiriye'yi çabucak yerle bir edeceğine ilişkin tasarısını açıklar. Şalmaneser Samiriye'yi yalnızca

¹Eklere Kutsal Kitap'ta Adları Geçen Önemli Yerler kaynağından alınan notlara da bakın.

üç yıl boyunca kuşatmıştı (2. Krallar 18:9,10). Başka kentlere bakılacak olursa, -- örneğin, ¹Aşdod, 29 yıl (Herodot, ii. 157) ve Sur, 13 yıl boyunca kuşatma altında kalmıştı (Ancient Monarchies, Cilt 3, sayfa 492) -- üç yıl çok kısa bir zaman sayılır.

28:5 o gün: Efraim'in Asur ordularının eline düşmesi, Tanrı'ya bağlanması açısından Yahuda için en ikna edici olay olmalıydı. Efraim 1). yalancı ilahlara tapınmıştı, 2). kendi yüceliği ve güzelliğine güvenmişti ve 3). Mısır'la antlaşma yapmıştı. Kısacası, Yahve'ye güvenmekten vazgeçmişti. Ama Yahuda, Efraim'in yaptığı'nın tersini yaparsa ve Tanrı'yı yücelik tacı ile güzellik çelengi olarak kabul ederse, Asur'dan kurtulacaktı.

kavminin artakalanları: Efraim (İsrail) sürgüne gidecekti. Artakalan Yahuda'ydı.

izzet tacı: Yahuda'ya sunulan yücelik tacı, Efraim'in yere çalınacak gurur tacıyla karşılaştırılır (28:1,3). Orduların Rabbi artakalanlara yücelik tacı olacak. Bu durum, Mesih'in egemenliğini işaret eder. O'nun egemenliği hem içten hem de dışarıdan güçlü olacak: Egemenliğin yurttaşları bilgelik ve adaletle donatılacak, egemenliğin düşmanlarına karşı da güç ve dayanıklılık sergilenecek.

güzellik çelengi: Yahuda'ya sunulan güzellik çelengi ile Efraim'in güzelliği solan çelengi karşılaştırılır (28:1,4). Orduların Rabbi artakalanlara güzellik çelengi olacak.

Rab artakalanlarına izzet tacı ve güzellik çelengi olacak: Samiriye'yi saran kara bulutlar, Yahuda üzerinde parlak bir günün doğmasıyla aynı zamanda gerçekleşti. Asurlular'ın Samiriye'ye saldırısından üç yıl önce Kral Hizkiya, Yahuda'da tahta çıktı. Hizkiya, Asurlular'ın Samiriye'ye saldırısından yılmadı. Babasının altına girdiği boyunduruğu reddetti (2. Krallar 18:7). Halkı yalancı ilahlardan temizledi (2. Krallar 18:4). 28:5 ve 6 ayetlerinde de belirtildiği gibi ümit dolu bir dönem başladı. Ne yazık ki, bu dönem uzun sürmedi (28:7-9), çünkü Hizkiya yalancı ilahları ortadan kaldırışına benzer biçimde halkın şu günahlarını da yok edemedi:

1. Sarhoşluğu,
2. Halkın Tanrı'nın gönderdiği peygamberlerle alay etmesi ve onları hor görmesini.

Kral Hizkiya'dan daha ileriye bakılacak olursa, İsa Mesih'in «İsrail'e yücelik kazandıracak ışık» olduğu yazılmıştır (Luka 2:32). Aynı zamanda Yerusalemler de Tanrı için güzellik tacı ve krallık çelengi olacaktır (62:3). Hem Tanrı artakalanlara taçtır, hem de Tanrı'ya bağlı kalanlar O'na taçtırlar.

28:6 Rab ... hüküm kürsüsünde oturan için adalet ruhu ... olacak: Tanrı'nın adalet ruhuyla yöneltmek isteyen egemenlere ve onların halklarına ne mutlu! Ne var ki, Yahuda'nın adaletten ne denli uzaklaştığı 1:15-27 ayetlerinden bellidir.

cengi kapıdan geri sürenler: Orduların Rabbi, artakalanları o denli güçlendirecek ki, onlar kentlerini düşmandan korumakla kalmayacak onları geri püskürtebilecek güce de sahip olacaklar (2. Samuel 11:23; 2. Krallar 18:8).

28:7 şunlar da: Yahuda, artakalanlar (28:5)

şaraptan sendeliyorlar ... içkiden salınıyorlar: Bu suçlama iki kez yinelenir, çünkü sarhoşluk Yahuda'da çok yaygındı (22:13; 56:12; Hoşea 4:11; 7:5). Burada içkinin fiziksel etkisi vurgulanmaktadır.

kahinle peygamber: Musa'nın aracılığıyla verilen Yasa'ya göre halkı yönetme görevi, kahinlerin sorumluluğuydu (Tesniye 17:9; 19:17). Ne yazık ki, sürekli sarhoş olduklarından bu görevi gerektiği gibi yerine getiremediler. Tapınağa girmeden önce kahinlerin içki içmeleri yasaktı (Levililer 10:9; Hezekiel 44:21). Hakimler ve egemenler için de alkol yasaktı (Süleyman'ın Meselleri 31:4,5). Peygamberlerin bir tür Adanmış kişi (Nezir) olarak kabul edildiklerine inanılır (Amos 2:11). Kişinin Adanmış (Nezir) olarak yaşadığı günler boyunca alkol içmesi yasaktı (Sayılar 6:1-4).

Ne var ki, burada söz konusu olan peygamberler, Tanrı'nın çağırdığı belirli kişiler değil, peygamberlik okullarında ya da dinsel eğitim merkezlerinde bulunanlardı (1. Samuel 19:19-20; 2. Krallar 2:3,5; 4:38; 6:1). Bu adamların bazıları Tanrı'ya hizmet etmiyordu (29:10; Yeremya 5:13,31; Hezekiel 13:2-16; Amos 2:12; Mika 3:11; Tsefanya 3:4). Dinsel önderler bu denli günah işlerse, diğer görevlilerin durumu ne olabilir (56:10-12)!

rüyette yanılıyorlar: Tanrı peygamberlere zaman zaman ²rüyet aracılığıyla konuşurdu. Bunun için, peygamberler rüyetten öğrendikleri bilgiyi Tanrı Sözü olarak iletiyor, rüyete dayanarak karar veriyorlardı. Ne var ki, rüyeleri sarhoşluğun etkisiyle gördüklerini anlamayıp sürekli yanılıyorlardı (Süleyman'ın Meselleri 31:5). Bacakları içki yüzünden ne denli gevşemişse, zihinleri de aynı derecede esnekti. Kahinlerle peygamberler ulusal düzeni büsbütün bozuyorlardı (Vaiz 10:17).

28:9 Kime bilgi öğretecek?: Alay eden kişilerin sözleridir bunlar. «Yeşaya kim oluyor da bize bir şeyler öğretmeye kalkıyor!»

Oysa Tanrı'nın peygamberlerden yapmalarını beklediği nelerdi?

1. Halka Tanrı'yla ilgili bilgileri öğretmeleri, ve
2. Bu haberi ayrıntılı ve sistemli bir biçimde anlatmalarıydı.

«İman Haber'i duymakla, Haber'i duymak da Mesih'in Sözü aracılığıyla olur» (Romalılar 10:17). Tanrı'ya inanmak duygulara bağlı değildir. Tanrı'ya inanmak, somut bilginin kişiyi ikna etmesi ve ikna olan kişinin kendini Tanrı'ya teslim etmesidir. Bu kararı veren kişi, Tanrı önünde doğru sayılmak için kendi iyi işlerinin etkisine güvenmez (Efesliler 2:8,9). İçinde bulunduğumuz çağda yalnızca Mesih'in kurtulmalık olarak kendini sunmasına dayanarak insanlar günahı arındırılır. Kişi Kutsal Ruh'un onu yönlendirmesini ister ve Tanrı Sözü'nden öğrendiği ilkelere uygun bir biçimde yaşar. Sahip olduğu iman, yaşamında etkisini gösterir (Matta 7:16-20; Yuhanna 13:13-17). Tanrı'nın gücü inanlıda bulunan günahlı benliği yener ve onda Kendi niteliklerini oluşturur (Romalılar 6:6-14).

Tanrı Mesih inanlısını insanlara bilgelik öğretmeye çağırır (Romalılar 10:14-15), inanlıyı bu işe çağırırken de onu donatır. Tanrı Mesih inanlısına kutsallığından pay alma ayrıcalığını sunar. Bu büyük ayrıcalık, inanlıyı bir sürü sorun ve üzüntüden korur. Tanrısal bilgi edinmek, kişinin yaşamını bu bilgiyle düzenlemesi içindir (28:11 «Rahat budur»). Ne yazık ki birçok inanlı, Tanrı Sözü'nün hazinesini başkalarıyla paylaşmayı o denli yorucu bulur ki, bu işle uğraşmak istemez. Gündelik işlerle zamanını doldurur, eğlenceli bir yaşam arar ve görevden kaçır. Tanrı'nın bilgeliği mi? Boş ver, canım, yorgunluktan başka bir şey değil!

²Rüyetele ilgili konuyu sayfa 185-186'da inceleyin.

sütten kesilmiş olanlar: Yahudalılar, «Yeşaya bizi sütten yeni kesilmiş, memeden yeni ayrılmış bebekler gibi görmesin» der gibiydiler. «Bebekler gibi öğretilmeye gereksinimimiz yok.»

28:10 emir üzerine emir, emir üzerine emir, kanun üzerine kanun, kanun üzerine kanun: Yeşaya küçük çocuklarla konuşmuş gibi söylediklerini sürekli yineledi: «Emir üzerine emir», v.s. İbranice, «emir üzerine emir, emir üzerine emir, kanun üzerine kanun, kanun üzerine kanun» sözleri, «tzau latzau, tzau latzau, kau lakau, kau lakau» biçiminde söylenir. Bebeklerin sözlerini andıran bu heceler, Yeşaya'nın haberini dinleyenlerin duydukları rahatsızlığı anlatır.

Bazıları Tanrı Sözü'nün çocukların anlayacağı kadar basit oluşundan rahatsız olur (2. Krallar 5:11,12; 1. Korintliler 1:23). Ama alay eden bu ayyaşlar, basit bir haberden başka neyi anlayabilirlerdi ki! Tanrı, anlamak istemeyenlere anlaşılması daha zor sözlerle konuşur (Matta 13:13[-15]).

28:11 yabancı dudaklarla: Yahudalılar kolay anladıkları İbranice ile iletilen uyarıları ve yol göstericiliği reddetti, kendi halkının arasından gönderilen peygamberleri kovaladı. Bunun için Tanrı onlarla İbranice bilmeyen haberciler aracılığıyla konuşacaktı (1. Korintliler 14:21). Anlamaları zor olacaktı, ama anlamak isteyenler Tanrı'nın bildirisini kavrayabilecekti.

başka dillerle: Asur dili, İbranice gibi bir Sami dili olmasına karşın İbranice'den o denli ayrıydı ki, Yahudiler'in kulağına kaba ve yanlış boğumlanmış bir İbranice gibi gelecekti.

Eğer Tanrı'nın bildirdiği gerçek, kişinin kulağına kaba ve ilkel geliyorsa bunun nedeni kişinin Tanrı bildirisine (yazılı Sözü'ne) değer vermeyişidir. Tanrı'nın sağladığı bilgiye önem vermeyen kişi algılama yeteneğini yitirir. Eğer Tanrı'nın gerçeklerini tatlı bulmuyorsa, kişinin ruhsal sindirim sistemi sağlıklı değildir. Eğer Tanrı'nın gerçekleri kişinin yaşamında olumlu etki oluşturmazsa, bu gerçekler imanla birleştirilmediği içindir (İbraniler 4:2). Ruhsal kör olarak yaşamak isteyenler, ruhsal zararlar karşılığında (6:9; 8:16; 29:11).

28:12 işitmek istemediler: Yeşaya sık sık halkın gerçeği dinlemek istemeyişinden yakınıyordu (6:9; 43:8; 53:1).

rahat budur: Huzur, «emir üzerine emir, kanun üzerine kanun» öğrenmekle ve bunu uygulamakla sağlanır, çünkü Tanrı Kendisini Sözü aracılığıyla tanıtır (Yuhanna 5:39). Tanrı yüzyıllar boyunca Kendisine bağlılıkla hizmet etmeleri ve Yasa'yı tutmaları koşuluyla halkına huzur sunmuştu (Tesniye 28:1-14). İsraililer bu koşulları reddedince Tanrı'nın huzurundan yoksun kaldılar (30:15; Yeremya 6:16; Mika 2:10). Tanrı'ya bağlı kalmadıkları için O da halkı zorlu bir efendiye verdi. Tanrı Sözü'nü tutmak istemeyen, O'nun kutsallığını aramayan için huzur yoktur.

yorguna rahat ettirin: Mesih inanlısı ruhsal birikimlerini yenilemeli. Her gün Tanrı Sözü'nü okuyup derin düşünerek ve dua ederek Tanrı'nın onu yeniden donatması için zaman ayırmalı.

28:13 bundan ötürü: Yahudalılar yinelenen buyrukları ve yasaları dinlemedikleri için daha sonra öğretilmesi gereken ilkelere geçmek olanaksızdı. Bu nedenle belki biri kulak verir, belki bireyler ilk basamaktaki gerçeği kavrarlar ümidiyle bu temel ilkeler sürekli yinelenirdi. Tanrı'nın olağanüstü sabrına ve acımasına bakın!

Bundan da anlaşıldığı gibi, öğretmenler Kutsal Yazı'nın ilkeleri, uyarıları ve uygulamalarını durmadan anlatmalıdır (2. Petrus 1:12-13; 3:1,2; Yahuda 3). Gerçeğin kolay anlaşılması ve anımsanması için öğretmenin görevi iki sözcükle özetlenebilir: Yalınlaştır ve yinele!

Eğer inanlılar şu gerçekleri unutmayacakları biçimde öğrenmiş olsalardı, inanlı topluluklarındaki çoban ve öğretmenlerin işleri ne denli kolay olacaktı:

1. Günah işleyen kişi Tanrı'nın beklediği gibi üzülmeye dönmemeli (1. Korintliler 7:10; 1. Yuhanna 1:9).
2. Mesih inanlısı, Tanrı'ya tapınmak ve O'nun Sözü ile eğitilmek için toplantılara öncelik tanınmalı (İbraniler 10:25).
3. İnanlılar arasındaki birliği korumalı (Galatyalılar 5:14-15; Yakup 4:1)
4. Birbirlerini bağışlamalı (Efesliler 4:32; Koloseliler 3:13).
5. İsa Mesih'e karşı ilk sevgiyi yitirmemeli (Vahiy 2:4,5)
6. Kutsal Yazı'ya uygun olmayan düşüncelerle zehirlenmemeye özen göstermeli (Süleyman'ın Meselleri 4:23; 2. Korintliler 10:5).

sırt üstü düşünler: Kişi Tanrı Sözü'nü dinlemediği için tökezler (Hoşea 6:5,6; 8:12; Matta 13:14; 1. Petrus 2:8). Günahın batağına adım adım iner. Ayakları günahın ağına takılır ve onun pençesinden kurtulamaz. Karşı koyduğu Tanrı Sözü, onu Tanrı'ya dönmesi için ikna etmekte yeterli olmadıysa da onu yargılamak için fazlasıyla kanıt gösterir.

28:14 ey alaycı adamlar, siz ki Yerusalem'de bu kavim üzerinde saltanat sürüyorsunuz: Yahuda krallığının son yıllarında halkın ihtiyarlarının ve önderlerinin siyasal gücü, Yeşaya'nın yazısında açıklanır (1:10-13; 3:12-15; 9:15,16; 22:15-19 v.s.). Yahuda'daki kötü yönetim nedeniyle kral değil, ihtiyarlar suçlanır. 28:14-22 ayetlerinde Yeşaya kahinleri ve peygamberleri suçlamayı bırakır, siyasal olayları etkileyen ve yöneten adamları, toplumun ileri gelenlerini azarlar. Onlar:

1. Alaycı adamlardır (28:14).
2. Gizli antlaşmalar yaptılar (28:15).
3. Koşulların gerektirdiği bilgelikten yoksundular ve yeterince çaba göstermediler (28:18-20).
4. Yine de günahattan dönmeye çağrıldılar (28:22).

saltanat [sürenler], Rabbin sözünü işitin: Bu buyruk, alayı bırakmaları, Tanrı'nın bakış açısını candan benimseyerek doğruluk ilkelerine göre O'nun temsilcileri olmaları için bir çağrıdır.

28:15 ölümle ahit kestik: Mesih aracılığıyla Tanrı ile barışmış olan biri, ölümün onu en uygun zamanda Tanrı'nın huzuruna taşıyacağından emin olabilir. Öte yandan, günah işleyerek kendini Tanrı düşmanı yapmış kişi (Yakup 4:4), ölümle sonucu olumlu olan bir antlaşma yapabileceğini düşünerek kendini aldatır. Evet, Yahudalılar ölümle antlaşma yapmışlardır, ama antlaşmanın altında yazılı olan o küçük yazıyı okumamışlar.

taşkın bela geçerken bize erişmeyecek: Mantıklı düşünen biri, yalanlarla hileleri sığınacak bir yer olarak nasıl görebilir (Yeremya 8:11)? Böyle bir kişi, «Cehenneme gitmek istiyorum çünkü tüm arkadaşlarım orada olacak» diyerek Tanrı'nın saptadığı sonsuz yargıyı küçümser, onu eğlence konusu yapar.

Günahlılar, onlar için belirlenen yargıya yakalanmayacaklarmış gibi davranırlar. Alkolik, «İstedğim kadar içerim, benim sağlığım bozulmaz»; kumarbaz, «Ben kumar oynayarak zengin

olacağım» ve dolandırıcı, «Birkaç dolap çevirerek herkesi kazıklayacağım» derken aslında, «Tüm ümidimi bu dünyaya bağlıyorum» demektedir. «Mirasım bu dünyadandır. Hakkımı alana dek dinlemeyeceğim. Kimse bana engel olamaz.»

Günahlı kişi, inandığı yalanların aldatici olduğunu bilmesine karşın körü körüne inanmaya razıdır.

1. Yanlış yolu seçmek zorunda olduğunu ve bu nedenle o yolu seçtiği için suçsuz olduğunu ileri sürer.
2. Günahının temel niteliğini kulağa hoş gelen sözlerle gizlemeye çalışır.
3. Aynı günahı işleyenleri örnek olarak gösterir. Aynı günahın sık sık işlendiğini, birçok kişi tarafından artık günah olarak sayılmadığını öne sürer. Tanrı'nın onun günahına göz yumacağına güvenerek günahın yargısından kurtulacağına inanır. Bunun sonucunda, kendine sahte bir güven sağlar.
4. Günah batağına o denli batır ki kötüyü iyi, iyiye de kötü diyerek utanacağı yerde övünür (5:20).

taşkın bela: «Taşkın bela» Asur ordularıdır (2. Krallar 17:1-6).

yalanları kendimize sığınacak yer ettik: Neye güvenmişler?

1. Yalancı ilahlarının onları koruyacağına,
2. Yalancı peygamberlerinin avutucu sözlerine,
3. Zenginliklerine,
4. Tanrı'nın günahlarına göz yumacağına,
5. Asur'la sürdürdükleri diplomasinin ustalığı ve becerikliliğine,
6. Mısır'ın onlara yardım edeceğine (30:1-7; 36:6-9).

28:16 temel taş: Bu temel taşı üç ayrıntıyla betimlenir:

1. Denenmiş bir taş (Matta 7:24-25; 16:18 [Kaya = İsa Mesih], Romalılar 9:33; 1. Korintliler 10:4; 1. Petrus 2:6-8)
2. Değerli bir taş
 - a. Babası'nın gözünde değerli (Matta 3:17)
 - b. Meleklerin gözünde değerli (Vahiy 5:11-12)
 - c. Günahından kurtulmuş olanların gözünde değerli (Vahiy 7:9-11)
3. Temeli emniyetli bir taş (İsa Mesih'in güvenilirliği için 2. Timoteos 1:12'e bakın.)

köşe taşı: Orta Doğu'daki kralların ve özellikle Süleyman'ın, binaların köşelerinde kocaman taşları kullanma yöntemi işaret edilir. Örneğin, Süleyman'ın tapınağında yaklaşık 11.75 metre uzunluğunda ve 100 ton ağırlığında olan köşe taşları bulunmuştur («Our Work in Palestine» sayfa 38,115'ten alınan The Pulpit Commentary, sayfa 450'ye aktarma). Yahudalılar doğal olarak taşlardan avuntu bulmayacaktı. Önce Yahve (26:4; 30:29) ve O'nunla birlikte de İsa Mesih onlara köşe taşı olacaktı.

Yeşaya'nın kendi ilettiği sözlerin anlamını tümüyle kavrayıp kavramadığı belli değilse de (1. Petrus 1:11,12), bu peygamberliği yazdırırken Kutsal Ruh'un İsa Mesih'i belirttiğine kuşku yoktur (Mezmun 118:22; Matta 21:42; Luka 20:17,18; Romalılar 9:32,33; 10:11; Efesliler 2:20; 1. Petrus 2:6-8).

denenmiş bir taş: İsa Mesih şeytan tarafından (Luka 4:1-13), insanlar tarafından (Luka 20:1-38) ve hatta Tanrı tarafından bile (Matta 27:46) denenmişti. İsa Mesih'in insanlara sonsuz yaşam

sağlamak için altına gireceği sorumluluğu tümüyle taşıyabilecek yetkisinin var olduğu kanıtlanmıştır. İsa Mesih'in denenmiş olan ve eksiksiz bulunan doğruluğu, bütün çağlar boyu yaşamış olan insanların günahının bedelini ödemek için O'nun ölümünü etkili kılar; sunduğu sonsuz yaşamı imanla kabul eden herkesin Kurtarıcısı olma hakkını O'na verir.

emniyetli değerli köşe taş: (1. Krallar 5:17)

iman eden acele etmez: LXX'e göre «acele etmez» sözü, «utanmaz» olarak çevrilir. Pavlus, Romalılar'da bu çevriyi kabul etti. Özgün metinde İbranice «yâkhiş» sözcüğü yerine «yâbiş» sözcüğünün olduğu sanılır. Ne yazık ki, «doğruluğu imana dayanarak değil, başardıkları işlere dayanarak kovaladılar. Bunun sonucunda, Sendeleme Taşı'na takılıp sendelediler» (Romalılar 9:32,33; 1. Petrus 2:6; Yeşaya 30:15-17; 32:17). Utanmalarının nedeni 28:17'de açıklanır.

28:17 adaleti çırpı ipi ve doğruluğu şakul edeceğim: Köşe taşı yapının en dik ve ölçüsü tam yeridir. Bunun için o noktada her insanın niteliği adalet çırpı ipi ve doğruluk şakuluyla ölçülür. Yasa'nın sıkı adalet çekülü, Köşe Taşı'yla alay ederek sürçenleri eğri (suçlu) bulur, ama O'na inananları, Köşe Taşı'yla aynı doğrultuda olanları, doğru sayar.

sığınacak yer: «Yalanları kendimize sığınacak yer ettik» (28:15). Kendini akıllı sayan kişinin aptallığını görenler bakakalır.

gizlenen yerin üzerine sular taşacak: Nuh'un gününde yargı sularının geminin dışındaki herkesi bulup boğduğu gibi, «Rabbin kuvvetli ve zorlu adamı ... taşkın büyük suların fırtınası gibi» (28:2) suçluların her birini silip süpürecek.

28:18 bozulacak: Eskiden mumlu tablet üzerine yazılan antlaşmalar bir kalemin sivri ucuyla kazınırdı. Böyle bir yazının kolay bozulabilmesi gibi İsrail'in ölümle yaptığı korunma antlaşması da yok olacaktı.

çiğnemek: «Çiğnemek» yıkıma uğratmak ya da mahvetmek için çok kullanılan bir deyimdir (5:5; 7:25; 10:6; Daniel 8:13; Mika 7:10; Zekarya 10:5).

28:19 her geçtikçe sizi kapacak: Gelecek yargıdan kaçmak için hiçbir olanak bulunmayacak. Taşkın suların Yahuda'dan en azından sekiz kez geçtiği bilinir: Sargon'un yönetimi altında bir kez, Sanherib'in yönetiminde iki kez, Esar-haddon'un yönetimi altında üç ya da dört kez, Aşur-banipal yönetiminde iki kez. Asurlular daha başka saldırılar da düzenlemiş olabilirler.

sabahtan sabaha: sık sık

onun haberini bile almak dehşetli olacak: Tanrı'nın yaklaşmakta olan yargısına ilişkin bildiri, Asur'un teker teker başka ülkeleri yenerek Yahuda'ya yaklaştığına ilişkin haber, Yahudalılar'ı felç edecek nitelikte olacaktı.

haber: Yahudalılar Yeşaya'nın onlara öğretmek istediği «haber» ile alay etmişlerdi (28:9), ama şimdi aynı haberi Asurlular'dan duymak zorunda kalacaklardı.

28:20 uzanmak için döşek kısa: Yahudalılar'ın güven bağladıkları bütün kaynaklar boşa çıkacaktı. Tıpkı Yahudalılar'ın düşmanlarını yenmek için kendi çabalarına güvenişi gibi, günahlılar da cenneti kazanmak için yaptıkları iyiliklere ümit bağlar, ama boşuna! Adem'le Havva'nın incir yapraklarıyla

günahlarını örtmeyişi ve yargıdan kurtulamayışi gibi, cennete gitmek için günahlarını kendi iyi işleriyle örtmeye çalışanlar Tanrı önünde çıplaklıklarının utancını ve cezasını çekecektir.

örtünmek için örtü dar: Yaşamını Yahve'nin Sion'da koyduğu Temel Taşı üzerinde kurmayan herkes, yaşamını kendi uygun gördüğü koşullara göre sağlama almaya çabalar. Bu çaba, kısa gelen döşek ve dar gelen örtü gibi yetersizdir. Tanrı'nın bildirdiği kutsal yaşam düzenini önemsemeyen kişi, ruhsal gereksinimlerini de önemsemez ve sonsuzluk için hazırlık yapmaz. Bedensel, zihinsel ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için çok çaba harcarsa da, uğraşları eksik gelir.

28:21 Peratsim: Tanrı, Refaim vadisinde Davut'un düşmanı olan Filistliler'i yenmesini sağlamıştı (2. Samuel 5:17-20; 1. Tarihler 14:11).

1Gibeon: Ya Davut'un Tanrı'nın kayrası ile kazandığı yengiler (1. Tarihler 14:13-16 [Burada, «Geba» = «Gibeon»]; 2. Samuel 5:25) ya da Yeşu'nun zamanında Tanrı'nın güneşi durdurduğu zaman (Yeşu 10:12-14) anlatılmaktadır.

kendisine garip gelen işi: Tanrı kendi halkını yargılamaktan zevk almaz (Yeremyan'ın Mersiyeleri 3:33). O, halkına çok acıyan, geç öfkelenen ve kayra ile davranandır (Çıkış 34:6; Mezmur 103:8). Ne var ki, her yöntemi uyguladıktan sonra yine sıkıdüzen gerekiyorsa, O'nun sevgisi bu sıkıdüzenin daha da ertelenmesine olanak tanımaz (63:10; İbraniler 12:8,10). Tanrı'nın seçtikleri, Filistliler gibi yaşayacak olurlarsa, Filistliler gibi yargı göreceklerini bilsinler (Tesniye 29:24-28; Yeremya 25:15-26).

28:22 müstehziler: Yahuda'nın ihtiyarları ve önderleri alay etmişlerdi (28:9,10). Kutsal Yazı'da sözü edilen alaycılar Tanrı'nın peygamberleri, haberi, Kutsal Sözü, tapınağı, inanlılar topluluğu ya da habercileri ile eğlenenler, onları hor görenlerdir. Alaycılık bir yandan kişinin kendisine aşırı güvenini, öte yandan da Tanrı'ya karşı küçümseyici ve incitici davranışlarda bulunduğunu gösterir.

yoksa zincirleriniz kuvvetlendirilecektir: Yahuda Tanrı'nın bildirileriyle alay etmeyi sürdürecektse, O'nun uygulayacağı sıkıdüzenin boyunduruğu daha da ağırlaşacaktı. Ne denli günaha sarılıyorsa o oranda günahın kuklası olacaktı (Süleyman'ın Meselleri 1:22-32; Romalılar 6:16).

tüm dünya için helak fermanı: (10:2,23; Daniel 9:7). Tanrı'nın vaadi her zamanki gibi, yargı sırasında bile geçerlidir: «Dağlar yerinden kalkar ve tepeler sarsılır, ama lütfum senin üzerinden kalkmaz ve esenlik antlaşmam sarsılmaz, sana acıyan Rab diyor» (54:10).

28:23 kulak verin: Bu buyruk, özen ve yoğun ilgi beklendiği zaman verilir (Mezmur 49:1,2; 78:1). Yeşaya, Yahudalılar'ı günahları yüzünden üç paragraf boyunca (28:7-22) azarladıktan sonra anlamını açıklamadığı bir benzetmeyle onları avuttu.

28:24-28 çiftçi: Tanrı'nın inanlıları eğitime ve sıkıdüzene sokma yöntemleri, çiftçinin eylemlerine benzetilir. Üç yöntemden söz edilir:

1. Toprağın hazırlanması,
2. Tohumun ekilmesi,
3. Ürünün toplanması.

Eski Antlaşma dönemindeki ekonomi kuralları altında yaşayan çiftçi, ekeceği tohumların kök salıp yaşaması için tarlaları uygun biçimde -- tırmıkla açarak, taşları kaldırarak, gübreyle karıştırarak, v.s. -- hazırlardı. Sonra çeşit çeşit tohumları Yasa'nın koşullarına göre (Levililer 19:19) ayrı ayrı tarlalara ekerdi. Ondandan sonra da her ürünü kendi koşullarına göre devşirip biçerdi. Ne tüm vaktini toprağı tırmıkla açmakla geçirirdi, ne de çubukla dövülecek bir bitkiyi araba tekerleklerinin altında çiğnerdi. İşinin her bir parçasına gereken önemi vererek işlemi sırayla tamamlardı. Benzer bir biçimde, Tanrı da sistemli bir biçimde işler. Bir mevsimi eğitmek için, bir mevsimi her bireyin gereksinimine göre sıkıdüzen vermek için kullanır -- hiçbir zaman ölçüyü aşmadan amaçlarını oluşturur (Matta 3:12). «Durmadan dövmez» (28:28).

daima çift sürer mi: Çift sürmenin bir amacı vardır. Bu amaç, tohumun kök salıp ürün vermesi için en uygun ortamı sağlamaktır. Tohum ekmenin de bir amacı vardır. Bu da, ürün toplamaktır. Ürün toplamanın da bir amacı vardır. Bu amaç da, insanları beslemek ve yıldan yıla besin bulmalarını sağlamak için yeniden tohum kazanmaktır. Tanrı'nın insanlar için amaçladıkları da bunlara benzer. Tanrı kurtuluş müjdesinin yürekte kök salması için yüreğin toprağını hazırlar. Müjde'yi kabul edenlerden ürün bekler. Bu ürünün aracılığıyla başkalarının da beslenmelerini ve Müjde'nin tohumlarının başkalarında da ekilmesini ister.

28:26 ona kendi Allahı doğru öğretir: Başlangıçta Tanrı'nın Adem'e tarımsal ilkeleri öğrettiğini anlatmaktadır (Tekvin 3:23; Yeşaya 28:29).

28:27 çörek otu harman döveniyle dövülmez: Harmanı döverken tahıl tanelerinin ezilmemesine özen gösterilir. Tanrı'nın ürünü dövmekteki amacı, buğdayı yanacak saman çöpünden ayırmaktır (Luka 22:31; Romalılar 5:3). O'nun amacı buğdayı gereksiz yere ezmek değildir. Tanrı'nın yargısı, kişinin günahına uygun ve uyarıcı bir sıkıdüzendir. Kişi saptanan yargı ile kendi günahı arasındaki ilişkiyi araştırırsa, çok kez onu ortaya çıkarabilir. Erken uyarılana ne mutlu! Kendini daha ağır bir sıkıdüzenden korur. Sıkıdüzene teslim edilen bir Mesih inanlısı buna sabırla katlansın. Katlanışı da «yetkin sonucunu göstereceğin. Öyle ki hem yetkin [olsun] hem de bütünlüğe [eresin]. Hiçbir konuda [eksiği] kalmayın» (Yakup 1:4,12).

28:28 ekmek: Buğdayın biçilmesiyle iş bitmez. Buğdayın biçilmesindeki amaç, ekmek yapılarak insanların beslenmesidir. Mesih inanlıları, topluluğun gelişmesine yaramayan özelliklerden ve alışkanlıklardan arındırılıp birbirlerini besleyecek yetenekte olmalıdır (Efesliler 4:29; Koloseliler 3:16).

28:23-28 İsa Mesih'in bedeni, yerel inanlı toplulukları, bir bütün olarak Tanrı'nın iş ortaklarıdır. Aynı zamanda O'nun tarımsal alanıdır. Çiftçi nasıl sert ve verimsiz toprağı sabanla sürer, tırmıkla ayıklar ve gübrelerse, nasıl tohum eker, sularsa, yabancı otları çapayla çıkarır ve bitkileri budarsa; nasıl ürünü devşirir, ambarlara toplarsa, Mesih inanlıları da ruhsal ürünü sağlayacak işlemleri sistemli bir biçimde gerçekleştirmelidir. Tanrı'nın işçileri olarak Tanrı Sözü'nün başarıyla yayılması için dua ederek ve örnek bir yaşamsürerek çevrelerindeki insanların yüreklerini hazırlamalıdır. Tohum olan Kutsal Söz'ü bu toprağı ekmeli, Kutsal Söz'e aykırı kavramlar olan yabancı otları da sökmeliler. Olabildiğince kutsal ürün versin diye, kutsallığa uymayan alışkanlıklarını budamalıdır. Bu işlemlerin sonucunda oluşan ürünlerle başkalarının da beslenmesini sağlamalıdır (1. Korintliler 3:6-9).

28:29 öğüdünde acıptır: (9:6)

hikmette büyüktür: (Süleyman'ın Meselleri 2:7; 8:14)